

Hans Willemsen, een ondernemende jongen

Ik ben geboren in 1946 en opgegroeid in de Waliënsestraat. Ik heb een 3 jaar oudere zus en een 10 jaar jongere broer. Mijn zus vertrok vrij vroeg voor werk naar Leeuwarden, is daar getrouwd en blijven wonen. Mijn broer ging naar de hbs en daarna naar de Universiteit Twente.

Ik heb een fantastische jeugd gehad. De gehele lagere school (school C op de Markt) was ik veel buiten te vinden, we speelden op straat, er was een speeltuin. Er werd veel gevoetbald en we organiseerden zelf ook wielervedstrijden. Geen tijd om me te vervelen. Ik was nogal eens onvindbaar voor mijn moeder.

Aan het begin van de Waliënsestraat, als je van het Willink Park af kwam, zat aan de linkerkant een kleermaker, een oud baasje. Die zat dus nog in de kleermakerszit voor zijn raampje, keek hij over de vitrage naar buiten. En daar gingen wij altijd naar toe als wij daar langs liepen, dan gingen we even naar binnen. En in de winter had hij in een fluitketeltje op een kachelte staan, en dat zong de hele tijd, en hij had kanaries in hokje langs de kant en die zongen mee. Je kreeg een beetje kippenvel van de gemoedelijkheid die daar binnen altijd heerste. En dan gingen we met de 3-4 schooljongens daar langs, even goede dag zeggen, dan maakte die een praatje met ons en dan gingen we verder.

Ik ben vrij liberaal opgevoed, voornamelijk door mijn moeder, die stuurde mij nogal eens uit logeren. Naar ome Jan en tante Jo, die hadden een Volkswagen garage aan de andere kant van het park. Ik liep daar met mijn rode koffertje naar toe. Ze waren kinderloos, ik werd er dus enorm in de watten gelegd. Verder logeerde ik nogal eens bij familie in Lichtenvoorde, mijn moeder kwam daar vandaan. Ook ging ik vaak in de zomer naar kennissen van mijn ouders uit de oorlog. Die hadden een boerderij, mijn moeder ruilde toen wol en sajet uit haar handwerkwinkel tegen spek en zo. Die mensen hadden 12 kinderen dus dat was prachtig.

Mijn ouders hadden een café, en later ook een cafetaria. Mijn vader was eigenlijk van beroep meubelmaker. Hij had een meubelzaak naast het café van mijn opa. Mijn opa nam dat café over van een eigenaar die de boel in brand stak en de verzekeringspremie opstreek. Juist in die tijd was er sprake van dat er vanaf Lochem een aftakking van het Twentekanaal zou komen naar Winterswijk. Op de plaats van de huidige Berkhof, tegenover het café, zou een haven komen. Toen verscheen er in de Winterswijkse Courant een tekening van café Havenzicht. Daar is het verder bij gebleven, maar menigeen dacht lang dat het café zo heette.

Opa overleed echter vrij jong en toen kwam mijn vader in het café. Later overkwam mij hetzelfde, mijn vader overleed ook tamelijk jong en ik wilde mijn moeder niet alleen met het café laten zitten. Ik wilde echter geen cafébaas worden, het vak heeft mooie kanten maar ook veel minder mooie. Ik kwam uit de tijd dat er nog mensen vrijdags met hun loonzakje naar het café kwamen en dan de helft van hun loon verzopen. En ik kon daar niet goed tegen, daar had ik altijd een probleem mee. Ik heb meegemaakt dat een moeder met twee kinderen bij ons aan de deur stond te huilen, terwijl die kerel zat bier te drinken enzo. Toch heb ik nog 3 jaar in het café gewerkt, toen konden we het goed verkopen.

De Waliënsestraat liep toen van het Willinkpark tot de kruising waar je naar de begraafplaats gaat. Het was een winkelstraat met zo'n 20 winkels: 3 bakkers, 3 slaggers, 2 kruidenierswinkels, een fietsenmaker en een schoenmaker, enzovoort. In de jaren 50 kwamen de Duitsers massaal naar Winterswijk voor inkopen, in Duitsland waren er tekorten, en alles was goedkoper hier. Maar die lieten de Waliënsestraat links liggen op weg naar het centrum.

Toen ben ik met een vriendje op de hoek gaan staan en dan wenkten we die lui dat ze de Waliënsestraat op komen, dat hier ook een groenteboer zit bij wie ze aardappels konden kopen. Die man die vond dat prachtig, die heeft verschrikkelijk veel aardappels verkocht op die dag. Wij kregen 's avonds een dubbeltje of zo voor voor de diensten die we geleverd hadden.

En nou, daar begon eigenlijk het verhaal dat je ondernemend werd als jonge jongen, als tien- of twaalfjarige. Al die jongens ook op de middelbare school, we hadden allemaal een bijbaantje toendertijd, allemaal. En dat was niet de krantenwijk, maar daar waren de levensmiddelenwinkeltjes in Winterswijk, daar was altijd werk genoeg. En we verdienden er ook geld aan natuurlijk.

Ik ben begonnen bij een oom van mij, die had aan de Torenstraat tegenover het gemeentehuis een fietsen- en bromfietsenreparatie, en een tankstation. En ik hielp daar in de vrije tijd, auto's tanken, vooral voor Duitsers. De benzine was hier een stuk goedkoper dan in Duitsland toendertijd. Daar verdiende ik 50 cent per uur.

Na een paar jaar stapte ik over naar een levensmiddelenwinkeltje in de Wooldstraat. Daar kon ik 75 cent per uur verdienen. In die winkel hadden we een bakfiets, daarmee bracht ik volle tassen met inkopen van de Duitsers naar de busparkeerplaats. Dat leverde 1 of 2 mark fooi op, zo verdiende ik soms 60 mark op een dag, terwijl een arbeider in de textiel toen 125 gulden in de week had. Dat deden veel jongens, we leefden toen boven onze stand met zoveel geld.

De winkeliers waren heel creatief in het ontduiken van de wet als ze dat nodig vonden.

Woensdagmiddags moest je verplicht dicht als je 's zaterdags open was. Dan gingen de gordijnen achter de winkel dicht, daar wachtten de klanten tot de bestelling klaar gemaakt was. Een agent die de winkelsluiting moest controleren, kwam dan een praatje maken met de baas. Ik moest dan een stuk worst in zijn fietstas leggen. Het was die man natuurlijk worst wat er allemaal gebeurde.

Mijn baas had ook een ruimte gehuurd bij de meelhandel waar wij het losse meel afwogen in zakken. Sommige klanten wilden ook wel 10 pakjes Pall Mall in het meel. Die pasten ook prima in pakken met mienestjes. Het venstertje werd voorzichtig losgepeuterd, sigaretten er in, mie er boven op en het venstertje weer terug. Boter werd verpakt in Blue Band wikkels. Op die manier werd er van alles over de grens gesmokkeld.

Een winkelier Wiggers had het op een gegeven moment financieel moeilijk. Toen kwam hij op het idee om aan de grens te folderen. Dat werd een doorslaand succes, hij kreeg een gigantische supermarkt. Toen waren er momenten dat klanten in groepen van 20 de winkel in mochten, zo druk was het. Soms stond er een file vanaf de grens tot in het dorp.

Die Duitsers hebben kruiwagens met geld naar binnen gebracht. Ze kwamen tanken, kochten levensmiddelen, en hadden een uitje die dag. Het compenseerde mooi de achteruitgang van de textielindustrie die in de tijd begon.

Zo was de wederopbouwperiode een prachtige tijd voor mij. Veel vrienden, altijd wat te doen. En we konden veel uitgaan. Je begon natuurlijk met de dansschool, hè, als je op dansles ging en dan had je je eerste meisje. Dan gingen we samen naar de lunchroom, en naar de Harmonie of naar Johanna voor een dansavond. Simpel en in het dorp maar hartstikke leuk en hartstikke fijn, fijne jeugd gehad.